

Identifying and examining the strengths and weaknesses of legal policy making in the field of championship sports for persons with disabilities

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

Received in revised form:

Accepted:

Published online:

Keywords:

*policy making,
sports,
persons with disabilities,
Paralympics*

ABSTRACT

Introduction: The aim of the current research was to identifying and examining the strengths and weaknesses of legal policy making in the field of championship sports for persons with disabilities.

Methods: This research was applied in terms of purpose and qualitative type, which was carried out by thematic analysis method. The statistical research community of all officials of the National Paralympic Committee, Sports Federation for the Disable persons, Blind Sports Federation, Sports management experts familiar with the sport of persons with disabilities, experts in sports law and sports champions with disabilities. Sampling was done purposefully and by snowball method. The data collection tool was a depth semi-structured interview. The data was saturated after conducting 16 interviews, but to increase the confidence factor, 3 more interviews were conducted and analyzed (n =19).

Results: The findings showed that the legal policies made in the field of championship sports for persons with disabilities are placed in 6 areas, which include legislative, executive, financial, media, cultural and structural areas. According to the results of the present study, it seems despite the positive results and obtaining favorable results in international and global competitions, the negative points of policies have been more than its positive points.

Conclusion: Therefore, it demands that the policy makers, in different areas of policy making, pay more attention to the negative points in order to maintain and improve the status of the championship sport of persons with disabilities in the world.

Cite this article:

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran, Faculty of Sport Sciences and Health.

Extended Abstract

Introduction

One of the governing roles of the legislative and executive systems in every country is to make policies for their subgroups, and sports are not excluded from this category. Favorable policy making in championship sports is very important considering its significant influence on other issues such as politics, economy, culture as well as military issues at the national and international level. The aim of the current research was to identifying and examining the strengths and weaknesses of legal policy making in the field of championship sports for persons with disabilities.

Methods

This research was applied in terms of purpose and qualitative type, which was carried out by thematic analysis method. The statistical research community of all officials of the National Paralympic Committee, Officials of the championship sports of Sports Federation for the Disable persons, Board members of Blind Sports Federation, Sports management experts (Sports managers and sports management professors) familiar with the sport of persons with disabilities, experts in sports law (Sports lawyers and sports law professors) and sports champions with disabilities. Sampling was done purposefully and by snowball method. The data collection tool was a depth semi-structured interview. The data was saturated after conducting 16 interviews, but to increase the confidence factor, 3 more interviews were conducted and analyzed (n=19). The interview time was between 45 to 75 minutes. The main interview questions were as follows: 1. How do you evaluate the results of legal policy in championship sports of persons with disabilities? 2. In what dimensions have more legal policies been carried out? 3. What are the positive and negative aspects of the legal policies made in the field of championship sports for persons with disabilities?

Results

The findings showed that the legal policies made in the field of championship sports for persons with disabilities are placed in 6 areas, which include legislative, executive, financial, media, cultural and structural areas. The field of legislative policymaking includes (2 positive aspects, 5 negative aspects), executive policymaking includes (13 positive aspects, 19 negative aspects), financial policymaking

includes (3 positive aspects, 4 negative aspects), media policymaking includes (1 positive aspect, 4 negative aspects), cultural policymaking includes (2 positive aspects, 2 negative aspects) and structural policymaking includes (4 positive aspects, 8 negative aspects) areas. It seems despite the positive results and obtaining favorable results in international and global competitions, the negative points of policies have been more than its positive points.

Conclusion

Therefore, it demands that the policy makers, in different areas of policy making, pay more attention to the negative points in order to maintain and improve the status of the championship sport of persons with disabilities in the world. Because the continuation of these conditions in the long term will increase the tendency of champions with disabilities to emigrate or leave championship sports, which will lead to a decline in the performance of championship sports for persons with disabilities and a fall in international and global rankings.

Keywords

policy making, sports, persons with disabilities, Paralympics

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines:

In conducting this research, all ethical points have been observed.

Funding:

This research was done with the financial support of Tehran Sports Science Research Institute

Authors' contribution:

The authors don't have contributed equally

Conflict of interest:

The authors have no conflicts of interest

Acknowledgments:

The researchers express their grateful thanks to all those who cooperated in the implementation of the current study.

مدیریت ورزشی

شناسایی و بررسی جنبه‌های قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه‌ی ورزش قهرمانی افراد

دارای معلولیت

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p>	<p>مقدمه: هدف پژوهش حاضر شناسایی و بررسی جنبه‌های قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت بود.</p>
<p>تاریخ دریافت:</p> <p>تاریخ بازنگری:</p> <p>تاریخ پذیرش:</p> <p>تاریخ انتشار:</p>	<p>روش پژوهش: این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و از نوع کیفی بود که با روش تحلیل مضمون انجام شد. جامعه آماری پژوهش کلیه مسئولین کمیته ملی پارالمپیک، فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین، فدراسیون ورزش‌های نابینایان و کم بینایان، خبرگان مدیریت ورزشی آشنا با ورزش افراد دارای معلولیت، متخصصان حقوق ورزش و قهرمانان ورزشی دارای معلولیت بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و به روش گلوله برفی انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه‌ی عمیق نیمه ساختاریافته بود. محققین پس از انجام ۱۶ مصاحبه اشباع شدند اما برای افزایش ضریب اطمینان، ۳ مصاحبه‌ی دیگر انجام و تحلیل شد ($n = 19$).</p>
<p>کلیدواژه‌ها:</p> <p>سیاستگذاری، ورزش، افراد دارای معلولیت، پارالمپیک</p>	<p>یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد سیاستگذاری حقوقی انجام شده در حیطه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ۶ حیطه قرار می‌گیرد که شامل حیطه‌های تقنینی، اجرایی، مالی، رسانه‌ای، فرهنگی و ساختاری می‌باشد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، به نظر می‌رسد با وجود برآیند مثبت و کسب نتایج مطلوب در مسابقات بین المللی و جهانی، نکات منفی سیاستگذاری‌ها بیشتر از نکات مثبت آن بوده است.</p> <p>نتیجه گیری: بنابراین می‌طلبید که سیاستگذاران، در حیطه‌های مختلف سیاستگذاری، برای حفظ و ارتقاء جایگاه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در جهان، نکات منفی را بیش از پیش مورد توجه قرار دهند.</p>

استناد:

ناشر: دانشگاه تهران، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی.

© نویسنده‌گان.

مقدمه

ورزش به عنوان یک پدیده‌ی اساسی در سطح جهان مطرح است. شاید دلیل این امر جذابیت و قابلیت‌های خاص ورزش باشد که آن را به موضوعی تبدیل نموده که مورد توجه افراد بی‌شماری در سراسر دنیا قرار گرفته است. امروزه در مجامع بین‌المللی ورزش به عنوان عاملی ارزنده برای معرفی ملت‌ها به شمار می‌رود و موفقیت در رقابت‌های جهانی و المپیک یک امتیاز مهم برای هر کشور به حساب می‌آید (ریویلاک؛ ۲۰۲۱). درحقیقت، ورزش بسیار فراتر از یک رقابت بوده و به حوزه‌های سیاسی، اجتماعی فرهنگی، اقتصادی، تجاری و صنعتی و حتی حوزه‌های نظامی راه یافته و به موضوعی پیچیده و چندوجهی تبدیل شده‌است (شریت زاده، نادری نسب و علیدوست، ۱۴۰۱). کشورهای جهان همواره به دنبال قدرت طلبی و نشان دادن برتری خود به سایر کشورها در تمام ابعاد هستند. این امر چه بسا باعث وقوع اختلافات و حتی جنگ‌هایی گردیده‌است (کوکیا؛ ۲۰۱۹). نمونه بارز این امر جنگ‌های جهانی اول و دوم است که پس از آن کشورها با شمار زیادی از رزمندگان دارای معلولیت مواجه شدند (سالوانته؛ ۲۰۲۰). افزون بر این جنگ‌های دیگری که در اقصی نقاط دنیا در بین کشورها رخ داده، منجر شده که آمار رزمندگان دارای معلولیت افزایش یابد و این امر می‌طلبید که کشورها توجه ویژه‌ای به این افراد داشته و در جهت بهبود شرایط جسمانی و توانبخشی آنها تلاش کنند. از آنجایی که انجام ورزش و داشتن فعالیت بدنی می‌توانست در تحقق این هدف به آنها یاری رساند به مرور ورزش افراد دارای معلولیت پا به عرصه‌ی ظهور گذاشت. مطابق با ماده ۱ کنواسیون حقوق افراد دارای معلولیت، مصوب سال ۲۰۰۶ مجمع عمومی سازمان ملل، افراد دارای معلولیت شامل کسانی می‌شوند که دارای نواقص طولی‌المدت فیزیکی، ذهنی، فکری یا حسی می‌باشند که در تعامل با موانع گوناگون امکان دارد مشارکت کامل و مؤثر آنان در شرایط برابر با دیگران در جامعه متوقف گردد. رویکرد حاکم در این تعریف رویکرد اجتماعی است که موانع و مشکلات را مربوط به جامعه می‌داند و کشور ایران در سال ۱۳۸۷ به این کنواسیون ملحق شده‌است. در ماده ۱ قانون حمایت از معلولین، مصوب سال ۱۳۹۶ مجلس شورای اسلامی، فرد دارای معلولیت شخصی است که با تأیید کمیسیون پزشکی توانبخشی تعیین نوع و تعیین شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور با انواع معلولیت‌ها در اثر اختلال و آسیب جسمی، حسی (بینایی، شنوایی)، ذهنی و روانی و یا توأم، با محدودیت قابل توجه و مستمر در فعالیت‌های روزمره‌ی زندگی و مشارکت اجتماعی مواجه می‌باشد. در این تعریف رویکرد غالب رویکرد پزشکی است و موانع و محدودیت‌ها را مربوط به خود فرد معلول می‌داند.^۴

در طی دهه‌های اخیر، ورزش افراد دارای معلولیت هم در سطح ملی و هم در سطح بین‌المللی در سراسر جهان توسعه‌ی چشمگیری داشته است (هیتون؛ ۲۰۲۱). موفقیت در این حیطه همانند ورزش افراد غیر معلول، نتیجه‌ی سیاست‌های حمایتی دولت‌ها است که غالباً به شکل ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در کنار ساختار ورزشی کشورها قرار گرفته‌اند (هوکسترا و همکاران، ۲۰۱۹). ساختار فراگرد مهمی در کسب اهداف سازمان است و نبود ساختار منسجم تشکیلاتی از مهمترین عوامل فقدان کارآمدی سازمان بوده که موجب عدم انجام کار به صورت مطلوب می‌شود (فیترا، مختار و اکبر؛ ۲۰۱۷). طراحی ساختار از مسئولیت‌های

1. Rewilak

2. Coccia

3. Salvante

۴. با توجه ایرادات تعریف ارائه شده در قانون حمایت از معلولین در مورد افراد دارای معلولیت که پژوهش حاضر ظرفیت پرداختن به آنها را ندارد و همچنین اینکه بسیاری از افراد دارای معلولیت تأییدیه کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی را نداشته و تحت پوشش این سازمان نیستند و یا جانبازان که تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران هستند و این نهاد نیز قانون خاص خود (قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران) را داشته و در این قانون هم تعریف دیگری برای جانبازان که در حقیقت همان افراد دارای معلولیت ناشی از جنگ هستند، ارائه گردیده است، به علت تعدد تعاریف در قوانین داخلی از یک سو و همچنین جامع‌تر بودن تعریف ارائه شده در کنواسیون حقوق افراد دارای معلولیت از سوی دیگر، منظور از افراد دارای معلولیت در پژوهش حاضر تعریف ارائه شده در کنواسیون حقوق افراد دارای معلولیت می‌باشد.

5. Hayton

6. Hoekstra

7. Fitria, Mukhtar & Akbar

خطیر مدیریت محسوب می‌شود و بسته به اینکه این امر چگونه انجام و اجرا شود، می‌تواند سازمان را به موفقیت یا شکست رهنمون کند. ساختار ورزش در کشورهای مختلف متفاوت است. بر اساس تعریف ارائه شده در ماده ۲ قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، مصوب سال ۱۳۹۹، ورزش قهرمانی ورزشی است رقابتی و سازمان‌یافته که با توجه به مقررات خاص هر رشته، برای ارتقای نصاب (رکوردها) ورزشی و کسب رتبه یا نشان (مدال) انجام می‌شود. توجه به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت توسط سیاستگذاران در کشورهای مختلف ۲ دلیل عمده می‌تواند داشته باشد: در درجه نخست بهبود شرایط جسمی و جلوگیری از تشدید عوارض ناشی از معلولیت افرادی که در جنگ‌ها برای دفاع از کشور خود دچار معلولیت شده بودند و حکم قهرمانان ملی برای کشورها داشتند (وکیلی تنها، احمدی و سلیمانی، ۱۳۹۸) و در وهله‌ی دوم بهره‌گیری از همان رزمندگان میدان نبرد، برای نشان دادن قدرت خود در عرصه‌ها و میدانی بین‌المللی از طریق ورزش (کراماریوا و گریکس؛ ۲۰۱۸)، چرا که کسب مدال توسط رزمندگان میدان نبرد، این بار در میدان ورزش و برافراشته شدن پرچم کشورها پس از کسب مدال در بین تمام کشورها، حاکی از قدرت آنها بود و این امر همان چیزی بود که سیاستگذاران در کشورهای مختلف به دنبال آن بودند. نخستین حضور این رزمندگان در المپیک به عنوان مهمترین رویداد ورزشی جهان، به مراسم افتتاحیه‌ی ۱۹۴۸ لندن بازمی‌گردد که در آن مسابقاتی برای سربازان بریتانیایی فلج شده در جریان جنگ جهانی دوم برگزار شد (بکر؛ ۲۰۱۵). چهار سال بعد در المپیک ۱۹۵۲ هلسنکی در کشور فنلاند، نیز سربازانی از هلند در مسابقاتی شرکت کردند (هونگ و ایکسوژنگ؛ ۲۰۱۰). به مرور در کنار رزمندگان و سربازان معلول، شرایط برای حضور سایر افراد دارای معلولیت در میدانی ورزشی نیز فراهم شد. از سال ۱۹۶۰ مسابقات پارالمپیک مهمترین رویداد ورزشی برای افراد دارای معلولیت در سراسر جهان است که به طور منظم هر ۴ سال برگزار می‌شود (لگ و استیدوارد؛ ۲۰۱۱) و از سال ۱۹۸۸ پس از برگزاری رقابت‌های المپیک در همان شهری که المپیک برگزار می‌گردد، مسابقات پارالمپیک نیز انجام می‌شود. توجه کشورها به بازی‌های پارالمپیک طی دهه‌های اخیر به طور قابل توجهی افزایش یافته است، به طوری که میزان حضور ورزشکاران دارای معلولیت در این رویداد ورزشی در پارالمپیک ۱۹۶۰ م، ۴۰۰ ورزشکار از ۲۳ کشور در ۹ رشته‌ی ورزشی بوده و این آمار در پارالمپیک ۲۰۱۲ لندن به ۴۲۰۰ ورزشکار از ۱۶۵ کشور و ۲۰ رشته ورزشی رسیده است (عسگریان و مجیدخواه، ۱۳۹۷). در پارالمپیک ۲۰۱۶ ریو این آمار به ۴۳۲۸ ورزشکار از ۱۵۷ کشور و ۲۲ رشته‌ی ورزشی رسیده (مختاری همایی، مشکاتی و بادامی، ۱۳۹۹) و در آخرین پارالمپیک برگزار شده، یعنی پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو ۴۴۰۳ ورزشکار از ۱۶۳ کشور در ۲۲ رشته‌ی ورزشی به رقابت با یکدیگر پرداخته‌اند (کاساشی^۵ و همکاران، ۲۰۲۳)، که این امر حکایت از اهمیت و افزایش چشمگیر میزان توجه به ورزش افراد دارای معلولیت در سطح جهان دارد. به دنبال جنگ تحمیلی کشور ما نیز با گروه عظیمی از معلولین جنگی مواجه شد. گروهی که تا پیش از جنگ فعالانه در جریان روزمره زندگی شرکت داشتند، ولی امروز دیگر قادر به انجام بسیاری از فعالیت‌های گذشته خویش نمی‌باشند (لیموچی و همکاران، ۱۳۹۸). برای توانبخشی، جلوگیری از انزوا و گوشه نشینی و تشدید عوارض ناشی مجروحیت و همچنین تداوم افتخارآفرینی، آنها به سمت ورزش سوق داده شدند و اولین حضور ورزشکاران دارای معلولیت ایران در مسابقات پارالمپیک به سال ۱۹۸۸ و پارالمپیک سئول باز می‌گردد و تاکنون ورزشکاران دارای معلولیت کشورمان ۹ دوره در این مسابقات حضور داشته‌اند که حاصل آن ۱۶۰ مدال (۶۷ طلا، ۴۸ نقره، ۴۵ برنز) برای کشور ایران بوده است و در پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو، ورزشکاران دارای معلولیت رتبه سیزدهم را از آن خود کرده‌اند، این در حالی است که ورزشکاران دارای معلولیت کشور چین تنها در پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو موفق به کسب ۲۰۷ مدال (۹۶ طلا، ۶۰ نقره، ۵۱ برنز) و

1. Kramareva & Grix

2. Baker

3. Hong & XiaoZheng

4. Legg & Steadward

5. Kasashi

کسب جایگاه نخست شده‌اند و بریتانیا با کسب ۱۲۴ مدال (۴۱ طلا، ۳۸ نقره و ۴۵ برنز) و آمریکا با کسب ۱۰۴ مدال (۳۷ طلا، ۳۶ نقره و ۳۱ برنز) به ترتیب مقام دوم و سوم این دور از رقابت‌های پارالمپیک را از آن خود کرده‌اند. طبق پژوهش انجام شده بر اساس متغیرهای جمعیتی، اقتصادی و جغرافیایی و پیش بینی تعداد مدال‌های ملت‌ها در پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو، رده‌بندی بهترین مدال آوران، بدترین مدال آوران و بدترین غیر مدال آوران در پارالمپیک تابستانی توکیو بدین شرح بوده‌است: در رده بندی بهترین مدال آوران کشورهای آذربایجان، اوکراین، استرالیا، کلمبیا، تونس، ازبکستان، برزیل، اردن، الجزیره و مراکش در رتبه‌های اول تا دهم قرار گرفته‌اند. در رده‌بندی بدترین مدال آوران کشورهای فنلاند، ایتوبی، پرو، پرتغال، نروژ، رومانی، عربستان سعودی، ویتنام، چین تایپه و پاکستان در رده‌های اول تا دهم قرار گرفته‌اند و در رده‌بندی بدترین غیر مدال آوران نیز کشورهای اروگوئه، ایسلند، گواتمالا، آنگولا، نپال، استونی، سوریه، میانمار، فیلیپین و بنگلادش قرار گرفته‌اند که با توجه به متغیرهای گفته شده و شانس مدال، هیچ کدام از کشورها موفق به کسب مدال نشده‌اند (لی، هوپکینز و لپینسکا، ۲۰۲۱).

بنابراین با توجه به موارد گفته شده، تداوم موفقیت‌ها و ارتقاء جایگاه ورزش افراد دارای معلولیت ایران در رقابت‌های بین‌المللی نیازمند سیاست‌گذاری‌های حقوقی مطلوب در ابعاد مختلف تقنینی، اجرایی، اقتصادی، فرهنگی، رسانه‌ای و ساختاری است. خط مشی گذاری یا سیاست‌گذاری آن دسته از تصمیماتی است که به شکل هدفمند، غالباً درصدد بهبود وضعیت اقتصادی، سیاسی و اجتماعی جامعه است. به بیان دیگر سیاست‌گذاری وضع اصول توسط مراجع ذی‌صلاح است که مانند یک الگو، اقدامات و فعالیت‌های لازم در جامعه را راهنمایی می‌کند (تنگستانی، ۱۳۹۹). سیاست‌گذاری، روش مشخص شکل دادن به عمل و اقدامی هدفمند و آگاهانه است. به بیان دیگر سیاست‌گذاری نمایانگر اراده‌ی حاکمیت در عمل یا خودداری از عمل است که می‌توان آن را تحت عنوان مجموعه‌هایی ساختاری و مرتبط، متشکل از تصمیم‌ها و اقداماتی که قابل انتساب به اقتدار عمومی در سطح ملی و بین‌المللی هستند، در نظر گرفت (ظریفی و همکاران، ۱۴۰۰). سیاست‌گذاری عام‌تر از قانونگذاری است، به این معنا که برخی سیاست‌ها در حیطه‌ی اجرا (توسط قوه‌ی مجریه) و برخی دیگر در حیطه‌ی نظارت بر اجرا (توسط قوه‌ی قضائیه) مشخص می‌شوند و تنها به سیاست‌های تقنینی که توسط مجلس تعیین شده و جامعه‌ی قانون به تن می‌کنند قانونگذاری اطلاق می‌شود. به بیان دیگر هر قانون توسط سیاست‌هایی تصویب می‌شود اما هر سیاستی لزوماً به صورت قانون تدوین نمی‌شود. البته نباید فراموش کرد که کارکرد مطلوب قانون مصوب مجلس، منوط به عملکرد صحیح نهادهای ذیصلاح قضایی و اجرایی در چرخه سیاست‌گذاری است. چرا که قوای مجریه و قضائیه گرچه صلاحیت وضع سیاست‌های تقنینی در قالب قانون را ندارند، ولی دارای ابزارها، امکانات و ظرفیت‌هایی هستند که نقش آنها را در فرآیند تعیین سیاست‌هایی که منتهی به وضع قانون می‌شود، موثر می‌سازد (تنگستانی، ۱۳۹۹). در حیطه‌ی ورزش، به ویژه ورزش قهرمانی، با توجه به تأثیرگذاری که ورزش قهرمانی بر تمام جوانب سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و همچنین تعاملات بین‌المللی و نشان دادن قدرت نرم کشورها در سطح جهان دارد، سیاست‌گذاری حقوقی مطلوب در تمام ابعاد بسیار حائز اهمیت است. در ارتباط با ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت نیز، با توجه به کسب جایگاه یازدهم در بین ۱۶۳ کشور که حاکی از برآیند مثبت سیاست‌گذاری در حوزه‌ی ورزش افراد معلولیت است، می‌تواند که برای تداوم موفقیت در این حیطه و ارتقاء جایگاه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت ایران، در سطح جهان، نقاط قوت و ضعف سیاست‌گذاری‌های حقوقی بررسی و شناسایی شود و با توجه به جست و جوی انجام شده، به نظر می‌رسد تاکنون پژوهشی در این زمینه صورت نگرفته است و پژوهش‌های انجام شده در مورد ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ارتباط با ارزیابی عملکرد ورزش قهرمانی این قشر (عسگریان و مجید خواه، ۱۳۹۷) ویژگی‌های محیط پرورش استعداد ورزشکاران پارالمپیک (محمودی و بادامی، ۱۴۰۱)، برنامه استراتژیک برای ورزش قهرمانی جانبازان و افراد دارای معلولیت (آرمندیا و همکاران، ۲۰۱۷) می‌باشد و در یافته‌های تحقیقی

دیگران پژوهشی که در ارتباط با سیاستگذاری حقوقی در این زمینه باشد، یافت نشد. بنابراین هدف از انجام پژوهش حاضر شناسایی و بررسی نقاط قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حیطه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ایران است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع پژوهش‌های کیفی و با روش تحلیل مضمون می‌باشد. جامعه آماری پژوهش کلیه مسئولین کمیته ملی پارالمپیک، مسئولین ورزش قهرمانی فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین، اعضای هیئت رئیسه فدراسیون ورزش‌های نابینایان و کم‌بینایان، متخصصان مدیریت ورزشی (مدیران ورزشی و اساتید مدیریت ورزش) آشنا با ورزش افراد دارای معلولیت، متخصصان حقوق ورزش (وکلاهی ورزشی، کارشناسان رسمی دادگستری در حوادث ورزشی، کارشناسان حقوقی وزارت ورزش و جوانان و باشگاه‌های ورزشی و اساتید حقوق ورزش) و قهرمانان ورزشی دارای معلولیت بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و به روش گلوله برفی انجام شد. حجم نمونه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه‌ی عمیق نیمه ساختار یافته بود. در این پژوهش محققین پس از انجام ۱۶ مصاحبه به اشباع نظری رسیدند، اما برای افزایش ضریب اطمینان ۳ مصاحبه‌ی دیگر انجام و تجزیه و تحلیل شد. مصاحبه‌ها در محدوده زمانی بهمن و اسفند ماه سال ۱۴۰۱ انجام شدند. مدت زمان انجام مصاحبه‌ها بین ۴۵ دقیقه تا ۷۵ دقیقه بود. مراحل انجام مصاحبه‌ها به این شکل بود که پس از اخذ معرفی‌نامه از موسسه محل پژوهش و ارائه به دستگاه‌های ذی‌ربط، ابتدا از طریق تماس تلفنی با مصاحبه شونده‌گان، موضوع و هدف از اجرای این پژوهش برای آنها شرح داده شد و از آنها درخواست شد که زمانی را برای انجام مصاحبه به صورت حضوری اختصاص دهند. پس از آن برخی از سوالات اصلی پژوهش برای آنها ارسال شد و براساس زمان و مکان اعلام شده توسط آنها، مصاحبه‌ها به صورت حضوری انجام پذیرفت. سوالات اصلی مصاحبه بدین شرح بودند: ۱. برآیند سیاستگذاری حقوقی در حوزه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ۲. سیاستگذاری‌های حقوقی بیشتر در چه ابعادی انجام شده است؟ ۳. جنبه‌های مثبت و منفی سیاستگذاری‌های حقوقی انجام شده در حیطه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت شامل چه مواردی بوده است؟ در حین پاسخگویی مصاحبه شونده‌گان به سوالات اصلی، با توجه به پاسخ‌های آنها، سوالات دیگری نیز در راستای موضوع و هدف پژوهش از آنها پرسیده شد. پس از اتمام هر مصاحبه، فایل صوتی مصاحبه به صورت مکتوب تهیه و کدگذاری باز مربوط به هر مصاحبه انجام می‌شد. برای اطمینان از صحت اطلاعات ثبت شده و جلوگیری از تعصبات و نظرات شخصی و تعیین ضریب توافق بین کدگذاران، کدگذاری محوری ۳۰ درصد از مصاحبه‌ها توسط سه کدگذار (یک نفر متخصص حقوق ورزشی، یک نفر متخصص مدیریت ورزشی و یک نفر از محققین پژوهش) انجام شد و با استفاده از آزمون اسکات ضریب توافق بین کدگذاران ۸۶ درصد به دست آمد. پس از آن کدگذاری مابقی مصاحبه‌ها توسط یک کدگذار و با استفاده از نرم افزار MAXQDA نسخه ۱۰ انجام شد. برای کدگذاری از رویکرد استقرایی استفاده شد؛ بدین معنا که کدگذاری برخاسته از خود داده‌ها بود و از الگوهای از پیش تعیین شده استفاده نشد. کدهای نهایی حاصل این نوع رویکرد کدگذاری، در طول مراحل توسعه کدها با خواندن مجدد، برخی از کدها حذف و یا در کدهای دیگر ادغام شدند و در نهایت هم به دسته یا چندین درون مایه فرعی دیگر در درون موضوعات اصلی قرار داده شدند.

یافته‌های پژوهش

جدول شماره (۱) ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در این پژوهش را نشان می‌دهد:

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

سمت شغلی	تعداد	میانگین سنی	میانگین سوابق شغلی	تحصیلات
مسئولین کمیته ملی پارالمپیک	۴	۵۷ سال	۳۰ سال	کارشناسی / کارشناسی ارشد / دکتری
مسئولین فدراسیون و هیئت‌های ورزش‌های جانبازان و معلولین	۴	۵۵ سال	۲۷ سال	کارشناسی / کارشناسی ارشد
مسئولین فدراسیون و هیئت‌های ورزش‌های نابینایان و کم بینایان	۲	۵۶ سال	۲۵ سال	کارشناسی / دکتری
متخصصین مدیریت ورزشی آشنا با ورزش افراد دارای معلولیت	۳	۴۴ سال	۱۲ سال	دکتری
متخصصین حقوق ورزشی	۲	۴۰ سال	۱۰ سال	دکتری
قهرمانان ورزشی دارای معلولیت	۴	۳۲ سال	۸ سال	کارشناسی / کارشناسی ارشد

یافته‌های کیفی پژوهش و کدهای استخراج شده از مصاحبه‌ها در ۶ بعد سیاستگذاری، شامل سیاستگذاری تقنینی (۲ جنبه مثبت و ۵ جنبه منفی)، سیاستگذاری اجرایی (۱۳ جنبه مثبت و ۱۹ جنبه منفی)، سیاستگذاری مالی (۳ جنبه مثبت و ۴ جنبه منفی)، سیاستگذاری رسانه‌ای (۱ جنبه مثبت و ۴ جنبه منفی)، سیاستگذاری فرهنگی (۲ جنبه مثبت و ۲ جنبه منفی) و سیاستگذاری ساختاری (۴ جنبه مثبت و ۸ جنبه منفی) به شرح جدول شماره (۲) می‌باشد:

جدول ۲. ابعاد و جنبه‌ی سیاستگذاری و اقدامات انجام شده در حیطه‌ی سیاستگذاری حقوقی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت

ابعاد سیاستگذاری	جنبه سیاستگذاری	اقدامات انجام شده
سیاستگذاری تقنینی	مثبت	تصویب سیاست‌ها و راهبردها و وظایف و ضوابط اجرایی ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخار آفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی تاکید فدراسیون‌های جهانی به انتقال رشته‌های ورزشی افراد دارای معلولیت به فدراسیون‌های متناظر
	منفی	تبعیض در تصویب قوانین نسبت به ورزشکاران دارای معلولیت و غیر معلول تصویب قانون برای افراد دارای معلولیت بدون نظرخواهی و کمک گرفتن از آنها عدم حضور افراد دارای معلولیت در رأس کار برای تصویب قوانین در حوزه‌ی افراد دارای معلولیت معافیت یکی از فرزندان قهرمانان پارالمپیک از خدمت سربازی عدم وجود قوانین متناسب با نیازهای خاص گروه‌های مختلف دارای معلولیت

سیاستگذاری اجرایی	مثبت	
<p>ثبات مدیریت و داشتن برنامه‌ی بلند مدت در ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت</p> <p>پیگیری امور ورزشکاران پارالمپیک برای دریافت حقوق برابر با ورزشکاران المپیک از صندوق حمایت از قهرمانان و پیشکسوتان</p>		
<p>یکسان شدن جوایز قهرمان پارالمپیک با قهرمانان المپیک پس از پارالمپیک پکن</p>		
<p>پیگیری مسکن ورزشکاران دارای معلولیت از طریق کمیسیون فرهنگی مجلس</p>		
<p>افزایش سرانه ورزشی از طریق ساخت مجموعه‌های ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت</p>		
<p>اختصاص دادن اماکن ورزشی مورد نیاز هیئت‌های ورزشی جانبازان و معلولین به آنها برای ارائه خدمات به افراد دارای معلولیت و اجازه دادن سانس‌های مازاد</p>		
<p>ارائه خدمات توسط برخی از هیئت ورزشی جانبازان و معلولین به سایر گروه‌های دارای معلولیت به صورت رایگان</p>		
<p>همکاری هیئت‌های ورزشی جانبازان و معلولین، نابینان و ناشنوایان با آموزش و پرورش استثنایی در برگزاری مسابقات دانش آموزان</p>		
<p>اختصاص سانس ویژه برای برگزاری تمرینات آمادگی ورزشکاران دعوت شده به تیم ملی در مجموعه ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت</p>		
<p>اولویت واگذاری سانس‌های مازاد مجموعه‌های اختصاصی ورزش جانبازان و معلولین به باشگاه‌های دارای تیم ورزشی برای معلولین</p>		
<p>استفاده از نظرات قهرمانان و ورزشکاران دارای معلولیت در ساخت اماکن ورزشی اختصاصی آنها</p>		
<p>حمایت کمیته ملی پارالمپیک از فدراسیون‌ها برای ارائه خدمات مطلوب برای ملی پوشان دارای معلولیت</p>		
<p>کیفی گرایی و حمایت از ورزشکاران دارای شانس مدال برای اعزام به مسابقات بین المللی</p>		
<p>ارائه خدمات رایگان توسط هیئت‌های ورزشی تنها به ورزشکاران زیر مجموعه هیئت</p>	منفی	
<p>ناکافی بودن حمایت بهزیستی از ورزشکاران دارای معلولیت و عدم پوشش هزینه‌های آنها</p>		
<p>کیفی گرایی و تمرکز بر مدال آوری به جای افزایش تمرکز بر افزایش تعداد ورزشکاران</p>		
<p>عدم توجه یکسان به ملی پوشان دارای معلولیت و تمرکز بر ملی پوشان مدال آور</p>		
<p>پرورش گلخانه‌ای ورزشکاران برای مدال آوری و عدم توجه به شناسایی و پرورش دیگر استعداد‌های ورزشی</p>		
<p>عدم توجه به ورزش همگانی به عنوان پشتوانه ورزش قهرمانی</p>		
<p>عدم نظارت دقیق بر اجرای قوانین و پیگیری مداوم</p>		
<p>تبعیض بین ملی پوشان و ارائه خدمات بهتر و مطلوب‌تر به ورزشکاران مدال آور</p>		
<p>در شیب قرار گرفتن روند موفقیت و مدال آوری به دلیل از بین رفتن ثبات مدیریت</p>		

عدم توجه به مقوله استعدادیابی و کشف نخبه‌های ورزشی جدید		
عدم برگزاری مسابقات قهرمانی کشور در بسیاری از رشته‌های ورزشی افراد دارای معلولیت		
پیگیری استخدام فرزندان قهرمانان پارالمپیک در ادارات دولتی		
عدم اهتمام دستگاه‌های مسئول بر اجرای وظایف خود در قبال جانباختگان و افراد دارای معلولیت براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی		
عدم نظارت وزرات ورزش بر عملکرد فدراسیون‌ها برای اجاره اماکن ورزشی و رایگان نبودن استفاده از آنها برای افراد دارای معلولیت		
بالا رفتن میانگین سنی قهرمانان و مدال آوران دارای معلولیت و عدم وجود جایگزین برای آنها		
ضعف در اجرای دقیق سیاست‌های تعیین شده		
عدم وجود نظارت دقیق بر عملکرد دستگاه‌های متولی ورزش افراد دارای معلولیت		
عدم تعهد فدراسیون‌ها به انجام وظایف خود در قبال قهرمانان دارای معلولیت		
عدم حمایت از ورزشکاران فاقد شانس مدال برای اعزام به مسابقات بین‌المللی		
افزایش ورود اسپانسرها به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت	مثبت	سیاستگذاری مالی (اقتصادی)
پیگیری افزایش بودجه ورزش قهرمانی به ویژه برای مسابقات برون مرزی به دلیل افزایش تورم و نرخ ارز		
حمایت مالی وزارت ورزش و جوانان و کمیته ملی پارالمپیک از فدراسیون‌ها برای استعدادیابی ورزشکاران		
تاثیر تورم و افزایش نرخ دلار بر تعداد ورزشکاران اعزامی به مسابقات برون مرزی	منفی	
هزینه زیاد ورزش قهرمانی و عدم حمایت کافی دستگاه‌های مسئول از قهرمانان ورزشی		
عدم توانایی مالی فدراسیون‌های ذی‌ربط در تهیه وسایل و تجهیزات استاندارد و به روز برای ملی پوشان		
عدم وجود حقوق برابر برای قهرمانان دارای معلولیت، در مقایسه با سایر قهرمانان		
افزایش توجه به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت توسط رسانه‌ها نسبت به گذشته	مثبت	سیاستگذاری رسانه‌ای
نابرابری رسانه‌ای در پرداختن به ورزش و پوشش مسابقات ورزشی قهرمانان دارای معلولیت و دیگر قهرمانان	منفی	
عدم پوشش رسانه‌ای برابر میزان موفقیت قهرمانان دارای معلولیت با دیگر قهرمانان ورزشی		
محدود شدن پوشش رسانه‌ای مسابقات ورزشکاران دارای معلولیت به مسابقات فینال		
محدود بودن مخاطبان برنامه‌های ورزشی افراد دارای معلولیت به دلیل عدم آشنایی افراد جامعه با بسیاری از این رشته‌ها		

تغییر نگرش ترجم آمیز نسبت به ورزشکاران دارای معلولیت به نگرش حق مدارانه و الگو بودن نگاه ویژه مسئولین رده بالای شهری به حقوق ورزش شهروندی افراد دارای معلولیت در کلان شهرها (تهران - اصفهان)	مثبت	سیاستگذاری فرهنگی
توجه بیشتر مسئولین و مقامات شهری و استانی به قهرمانان المپیک در مقایسه با قهرمانان پارالمپیک	منفی	
عدم فرهنگ سازی در ارتباط با استقبال و برخورد یکسان مسئولین و مقامات شهری و استانی با قهرمانان المپیک و پارالمپیک		
جداشدن ۱۰ رشته ورزشی از فدراسیون جانبازان و معلولین و پیوستن به فدراسیون متناظر	مثبت	سیاستگذاری ساختاری
ساخت مجموعه ورزشی اختصاصی برای افراد دارای معلولیت در اصفهان و تهران با حمایت شهرداری		
ساخت و واگذاری مجموعه‌های ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت به هیئت‌های ورزش جانبازان و معلولین برای توسعه ورزش قهرمانی		
تغییر استانداردهای تعیین شده برای ساخت اماکن ورزشی، در ساخت اماکن ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت		
فراهم نبودن زیر ساخت‌ها برای الحاق رشته‌های جدا شده از فدراسیون ورزش جانبازان و معلولین به فدراسیون‌های متناظر	منفی	
تصمیم‌گیری برای ورزش افراد دارای معلولیت توسط افراد غیر معلول و بعضاً غیر ورزشی		
توجه بیشتر فدراسیون‌ها بر ورزشکاران المپیک در مقایسه با ورزشکاران پارالمپیک		
عدم وجود اماکن ورزشی مختص افراد دارای معلولیت در تمام شهرها و استان‌ها		
عدم درک و آشنایی برخی از سیاستگذاران ورزش افراد دارای معلولیت با تکنولوژی جدید و طرز استفاده از آن برای آموزش معلولین		
برتری سایر عوامل در مقایسه با تخصص‌گرایی و عملکرد ورزشی در انتخاب ورزشکاران برای اعزام به مسابقات برون مرزی		
نا مشخص بودن متولی اصلی ورزش افراد دارای معلولیت در ایران		
موازی کاری و تعدد نهادهای سیاستگذار در ورزش افراد دارای معلولیت		
وجود انجمن‌های ورزش معلولین در فدراسیون‌های تخصصی، علی‌رغم وجود فدراسیون مجزا برای ورزش جانبازان و معلولین		
عدم پذیرش و توجه فدراسیون‌ها به حمایت و ارائه خدمات برابر به قهرمانان دارای معلولیت		
عدم توجه وزارت ورزش و جوانان به مسائل مربوط به ورزشکاران دارای معلولیت و میزان خدمات ارائه شده به آنها در ارزیابی عملکرد پایان سال فدراسیون‌ها		

شکل ۱. ابعاد سیاستگذاری حقوقی در حیطه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی و بررسی نقاط قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ایران بود. نتایج به دست آمده از پژوهش نشان می‌دهد که سیاستگذاری‌های انجام شده در ۶ حیطه قابل تقسیم بندی هستند. نخستین حیطه مربوط به سیاستگذاری تقنینی است. امروزه بخش قابل توجهی از سیاستگذاری‌ها در مجلس انجام می‌شود و مجلس اصلی‌ترین نهاد سیاستگذاری کشور است (ظریفی و همکاران، ۱۴۰۰). یکی از سیاستگذاری‌های انجام شده توسط مجلس شورای اسلامی در جهت حمایت از حقوق قهرمانان ورزشی تصویب قانون سرباز قهرمان در تاریخ ۱۳ اسفند سال ۱۳۷۶ می‌باشد که در تاریخ ۲۴ اسفند همان سال به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است. این قانون به دلیل اشکالات و نواقصی که داشته است، در سال ۱۳۹۱ اصلاح گردیده و قانون اصلاح قانون سرباز قهرمان، در تاریخ ۳ دی ۱۳۹۱ به تصویب رسیده است. در تبصره ۴ قانون جدید مقرر شده که قهرمانان بازی‌های المپیک شامل نفرات اول تا سوم و قهرمانان اول و دوم مسابقات قهرمانی جهان و نفرات اول بازی‌های آسیایی در رشته‌های ورزشی تحت پوشش کمیته بین‌المللی المپیک و مقام اول تا سوم مسابقات جام جهانی فوتبال، بسکتبال و والیبال و همچنین یکی از فرزندان قهرمانان پارالمپیک جهانی معاف از سربازی با معرفی وزارت ورزش و جوانان و موافقت ستاد کل نیروهای مسلح پس از طی دوره آموزش نظامی در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند. تصویب این قانون در ظاهر اقدامی مثبت به نظر می‌رسد، اما کارایی چندانی برای قهرمان ورزشی دارای معلولیت ندارد. چرا که براساس بررسی‌های انجام شده توسط محققین این پژوهش، بسیاری از قهرمانان ورزشی مجرد بوده و یا در صورت تأهل یا فرزندی ندارند و یا اگر داشته باشند، فرزندشان در سنی نیست که بتواند از این امتیاز بهره‌مند شود و زمانی که فرزندشان به سن خدمت سربازی برسد، مشخص نیست که این قانون حکمفرما باشد یا خیر. افزون بر این، مطابق با مفاد تبصره اخیرالذکر، در مورد قهرمانان دارای معلولیت، بهره‌مندی از این امتیاز تنها منوط به قهرمانی (کسب مقام اول) در پارالمپیک گردیده است، اما در مورد قهرمانان بدون معلولیت، شامل مقام‌های اول تا سوم المپیک، اول و دوم مسابقات جهانی، اول تا سوم مسابقات آسیایی و مقام اول تا سوم مسابقات جام جهانی فوتبال، بسکتبال و والیبال گردیده است، که این امر تبعیض و عدم رعایت حقوق

قهرمانان دارای معلولیت را در سیاستگذاری تقنینی به وضوح نشان می‌دهد و می‌طلبد که بازنگری و اصلاحات لازم در این زمینه صورت گیرد. در مقابل اقدامات مثبتی که در این زمینه صورت گرفته است، تصویب سیاست‌ها و راهبردها وظایف و ضوابط اجرایی ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخارآفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۹۶ بوده است. در این مصوبه، هر کدام از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظف شده‌اند که در راستای وظایف اصلی خود، اقداماتی را در جهت ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخارآفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش فراهم سازند. مطابق با ماده ۵ این مصوبه، باید دبیرخانه‌ای ذیل کمیسیون فرهنگی تربیت بدنی شورای عالی انقلاب فرهنگی به دبیری ریاست فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین تشکیل شود و هر ساله گزارش عملکرد دستگاه‌ها را به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌نماید. در مصاحبه‌های انجام شده توسط محققین این پژوهش، مصاحبه شونده‌گان بیان نمودند، در جلسه‌ای که در پایان سال ۱۴۰۱ بدین منظور برگزار شده بود، تنها تعداد انگشت شماری از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط گزارش عملکرد در این زمینه ارائه داده‌اند و در گزارش عملکرد مابقی دستگاه‌ها، عملکردی در این زمینه وجود نداشته است. تصویب این مصوبه توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی سیاستگذاری مثبتی است اما در بعد اجرا دارای ضعف بوده است. شاید دلیل این امر فاقد ضمانت اجرا بودن این مصوبه باشد که مشخص نشده که در صورتی که دستگاه‌ها به وظایف خود عمل ننمودند، چه برخوردی با آنها صورت خواهد پذیرفت. ضعف در اجرا و سیاستگذاری اجرایی تنها محدود به این مورد نمی‌شود و موارد متعدد دیگری نیز وجود دارد. به عنوان مثال هیئت وزیران در جلسه ۲۰ تیرماه ۱۳۹۵ آئین‌نامه‌ی اجرایی جذب و استخدام قهرمانان مشمول قانون سرباز قهرمان را به تصویب رسانده است. بند چ ماده ۱ این آئین‌نامه مشمولین استخدام را یکی از فرزندان قهرمانان معلول بیان نموده است. ایرادی که به این آیین‌نامه وارد است، همان ایرادی است که قبلاً در مورد قانون سرباز قهرمان بیان شد. علاوه بر این بسیاری از قهرمانان ورزشی، افزون بر اینکه مجرد بوده و فرزندی ندارند که از امتیاز این آئین‌نامه برای استخدام بهره‌مند شود، خودشان از تأمین معیشت و هزینه‌های مضاعفی که به دلیل معلولیت و نیاز به تجهیزات ویژه دارند، دچار مشکل بوده و نیازمند این هستند که چنین شرایط شغلی برای خودشان فراهم شود. این نکته‌ای است که در تهیه‌ی آیین‌نامه اجرایی در جهت حمایت از قهرمانان، در مورد قهرمانان دارای معلولیت مغفول مانده است. چه بسا ممکن است دلیل این امر عدم درک عمیق تهیه‌کنندگان و تصویب‌کنندگان این آیین‌نامه از معلولیت بوده باشد که هیچ‌کدام از سیاستگذاران و تصمیم‌گیران معلول نبوده و درک صحیحی از شرایط و نیازهای خاص قهرمانان دارای معلولیت ندارد و حداقل در تصویب چنین آیین‌نامه‌ها و حتی تصویب قوانین برای قهرمانان دارای معلولیت حتی از آنها پرسیده نمی‌شود که چه نیازی دارند و بدون اخذ مشاوره از متخصصان حیطه‌ی ورزش افراد دارای معلولیت، اقدام به تصویب قوانین می‌شود که این امر ناکارآمدی قوانین و نارضایتی قهرمانان دارای معلولیت را در پی داشته است. جنبه‌ی دیگر سیاستگذاری‌های انجام شده در ارتباط با سیاستگذاری‌های مالی (اقتصادی) است. با توجه به وابستگی بسیار زیاد عملکرد کشورها در مسابقات المپیک و پارالمپیک به مسائل اقتصادی، می‌توان اقتصاد را یکی از عوامل اصلی توسعه ورزش قهرمانی دانست (عسگریان و مجیدخواه، ۱۳۹۷). پژوهش‌های متعددی وجود دارد که به ارتباط بین عوامل اقتصادی و موفقیت در ورزش قهرمانی اشاره داشته‌اند (کارتر، فلتون و اسپارتمن^۱ ۲۰۱۴؛ لوییز و فدل^۲، ۲۰۱۱؛ جیحونی و همکاران، ۱۴۰۱؛ خدادادکاشی و کریم‌نیا، ۲۰۱۶). برای توسعه ورزش افراد دارای معلولیت

¹. Carter, Felton & Schwertman

². Luiz & Fedal

نیز همانند ورزش افراد غیر معلول عوامل اقتصادی بسیار اثرگذار است (محمودی و بادامی، ۱۴۰۱). کشورهایی که از لحاظ اقتصادی در شرایط بهتری هستند و درآمد بالاتری دارند، می‌توانند فرصتی برابر برای مشارکت افراد دارای معلولیت در ورزش، همانند افراد بدون معلولیت فراهم سازند که این امر منجر می‌شود که استعدادهای بیشتری کشف و عملکرد ورزشی آنها بهبود یابد (عسگریان و مجید خواه، ۱۳۹۷). در این راستا نتایج پژوهش انجام شده در اسپانیا در ارتباط با تأثیر عوامل اقتصادی در برنامه ریزی تأسیسات ورزشی شهری نیز حکایت از این داشته که توسعه زیرساخت‌های ورزشی ناشی از توسعه اقتصادی بزرگ در مناطق منطقه‌ای و محلی است و عوامل اقتصادی حتی در طراحی و مکان‌یابی اماکن ورزشی نیز دخیل هستند (بوریلو و همکاران، ۲۰۱۱) که با نتایج پژوهشی دیگر که در کشور پرتغال تحت عنوان بررسی عوامل جمعیتی و اقتصادی در توسعه ورزش منطقه‌ای انجام شده است همراستا می‌باشد (تکسریا، روبریو و کوریا، ۲۰۱۴). جنبه‌ی دیگر سیاستگذاری حقوقی در ارتباط با ورزش قهرمانی افراد معلولیت، مربوط به سیاستگذاری رسانه‌ای است. سیاستگذاری رسانه‌ای، راهبردهای کلانی است که بر هدایت رسانه‌ها در نیل به اهداف مشخص نظام حاکم دلالت دارد (روشندل اربطانی، ۱۳۹۴). در عصر حاضر که از آن به عنوان عصر ارتباطات یاد می‌شود، سیاستگذاری رسانه‌ای بسیار حائز اهمیت است. میزان تأثیرگذاری که رسانه‌ها بر جامعه دارند، باعث جلب توجه سیاستگذاران به همان مسائلی می‌شود که رسانه‌ها آن را برجسته می‌نمایند (مک کلوم و والر، ۲۰۱۳) و بدین ترتیب رسانه‌ها بر سیاستگذاری فرهنگی نیز تأثیرگذاری قابل ملاحظه‌ای دارند (شهبازی پور و بهزاد نسب، ۱۳۹۷، اریکسون و دیوی، ۲۰۱۱). در یکی از جدیدترین پژوهش‌های انجام شده تحت عنوان رسانه‌های خدمات عمومی^۵ اروپایی، ورزش معلولان و فرهنگ شهروندی در عصر دیجیتال، به ارائه‌ی تحلیلی از تنوع دستور کار در بازی‌های پارالمپیک توکیو ۲۰۲۰ پرداخته شده است. در این پژوهش بیان شده است که در اکوسیستم متقابل رسانه‌ای کنونی ارتباط برجسته بین رسانه‌های خدمات عمومی، ورزش و فرهنگ شهروندی دستخوش یک تحول عمیق است و در حال حاضر رسانه‌های خدمات عمومی می‌توانند از نرم افزارها و کانال‌های بی شمار خود استفاده کنند و خدماتی برای فراتر رفتن از محدودیت‌های پخش خطی و یافتن راه‌های جدیدی برای پیشبرد تنوع ارائه کنند و بر درک ورزش معلولان به عنوان یک نقطه کور رسانه‌ای غلبه نمایند. در این مطالعه پیام‌های ۱۵ شرکت رسانه‌ای خدمات عمومی در طول بازی‌های پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو مورد بررسی قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل ۶۰۷۲ توییت نشان داده که رسانه‌های خدمات عمومی در اروپا به پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو توجه نابرابر داشته‌اند و در مجموع ۳۹/۴۲٪ از پیام‌ها (۲۳۹۸ پیام) بر این رویداد متمرکز شده‌اند و عدم تعادل قابل توجهی را می‌توان در بین سازمان‌های مختلف رسانه‌ای هم از نظر حجم پوشش و هم از نظر توجه به رشته‌ها و قهرمانان مختلف پارالمپیک مشاهده کرد و پیشنهاد شده که رسانه‌های خدمات عمومی ترویج فراگیر و علاقه روز افزون مخاطبان به ورزش معلولان را مورد توجه قرار دهند (رومن و روجاس توریجوس، ۲۰۲۳). در کشور ما نیز در حال حاضر میزان توجه رسانه‌ها به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت نسبت به گذشته بیشتر شده است، اما هنوز تا رسیدن به مرحله‌ی برابری با

1. Burillo

2. Teixeira, Ribeiro & Correia

3. McCallum & Waller

4. Erickson & Dewey

5. Public Service Media

6. Ramon & Rojas-Torrijos

ورزش قهرمانی افراد غیر معلول بسیار فاصله وجود دارد و مطالعات چندانی نیز در این زمینه انجام نشده است. در بخش سیاستگذاری فرهنگی نیز متأسفانه اقدامات درخور توجهی صورت نگرفته و میزان توجه مسئولین چه در سطح کشوری و چه در سطح استان‌ها، به قهرمانان بدون معلولیت، بیشتر از قهرمانان دارای معلولیت است که این امر نشانگر ضعف در سیاستگذاری‌های فرهنگی و رسانه‌ای بوده که این امر با یافته‌های پژوهش قاسمی میمند و همکاران (۱۳۹۸) و سعیدی (۱۳۹۷) همسو می‌باشد. برای تقویت سیاستگذاری فرهنگی پیشنهاد می‌گردد که کارگروهی رسانه‌ای با هدف مسأله‌سازی فرهنگ ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت، در وزارت ورزش و جوانان ایجاد و به عنوان پویایی ملی تلاش شود در خصوص برقراری عدالت توزیعی و ایجاد عادت و فرهنگ توجه برابر به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت با ورزش قهرمانی سایر افراد متناسب با جمعیت آنها برنامه‌ریزی و اقدام کنند. براساس یافته‌های این پژوهش، آخرین جنبه از سیاستگذاری‌های حقوقی در حیطه‌ی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت، سیاستگذاری ساختاری است. ساختار کارآمد مهم‌ترین عامل برای دستیابی به اهداف کلان در تمام نظام‌ها از جمله نظام ورزش است (سجادی، رضوی و دوستی، ۱۳۹۷). ساختار ورزش در کشورهای مختلف متفاوت است. به عنوان مثال سیستم ورزش معاصر در فنلاند نشان دهنده یک مدل ترکیبی است که در آن دولت نقش قوی در جهت دهی سیاست‌های ورزشی به ویژه از طریق هدایت منابع دارد، در حالی که نقش سازمان‌های ورزشی اجرا است. علاوه بر این، شهرداری‌ها نقشی محوری در ایجاد شرایط برای ورزش و فعالیت بدنی ایفا می‌کنند و همه بازیگران سیاست‌های ورزشی در عملیات خود استقلال بالایی دارند. به طور خاص، عدم فعالیت بدنی فزاینده جمعیت و عدم موفقیت ورزش نخبگان در فنلاند، دولت مرکزی را به جستجوی راه‌حل‌های جدید، مانند تمرکز، رویکرد بین اداری، و شیوه‌های سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد سوق داده است (میک کونن^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). در کشور برزیل سیاست ورزشی از مدل سازمانی که فقط بر ایالت متمرکز شده بود، فاصله گرفته است و با وجود خودمختاری بیشتر نهادهای ورزشی، این بودجه عمومی است که ساختار ورزش را در کشور حفظ می‌کند (مزداری^۲ و همکاران، ۲۰۱۵). در کشور ایران علیرغم سرمایه‌گذاری‌هایی که دولت در ورزش افراد دارای معلولیت داشته، به دلیل نامشخص بودن وضعیت ورزش قهرمانی از این نظر که کدام نهاد یا سازمان (کمیته ملی پارالمپیک یا وزارت ورزش و جوانان) متولی ورزش قهرمانی است، حرکتهای موازی صورت می‌گیرد و اولویت‌بندی دقیقی در ورزش قهرمانی کشور وجود ندارد و استفاده بهینه از منابع سرمایه‌ای کشور به عمل نمی‌آید (گیاه شناس بن بازی و همکاران، ۱۳۹۸). افزون بر این، تصمیم‌گیری برای ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت توسط افراد غیرمعلول و بعضاً غیر متخصص صورت می‌گیرد. این امر باعث می‌شود توجه چندانی به قهرمانان دارای معلولیت نشود. با توجه به تأکید فدراسیون‌های جهانی به انتقال ورزش‌های افراد دارای معلولیت به فدراسیون‌های متناظر، تاکنون ۱۰ رشته‌ی ورزشی^۳ از فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین جدا و به فدراسیون‌های متناظر (فدراسیون‌های تخصصی هر رشته‌ی ورزشی) محلق گردیده است. براساس یافته‌های حاصل از مصاحبه‌های انجام شده، مشخص گردید که در این فدراسیون‌ها زیرساخت‌ها برای ورزشکاران دارای معلولیت مهیا نبوده و این فدراسیون‌ها قادر به ارائه‌ی خدمات مطلوب به ورزشکاران دارای معلولیت نیستند و حتی برخی از فدراسیون‌ها هنوز این موضوع را نپذیرفته‌اند که باید خدمات برابر با قهرمانان بدون معلولیت، به قهرمانان دارای معلولیت ارائه دهند

¹. Mikkonen

². Mezzadri

³. ۱۰ رشته ورزشی که از فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین جدا شده و زیر مجموعه فدراسیون تخصصی خود قرار گرفته است شامل: تکواندو، دوچرخه سواری، قایق رانی، تیروکمان، تنیس روی میز، تنیس، بدمینتون، ترای اتلون، سوارکاری و اسکی می‌باشد.

و در عمل توجه بیشتری به قهرمانان بدون معلولیت دارند. برای بهبود وضع موجود، ضمن مشخص کردن متولی اصلی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت و بهره‌گیری از متخصصان ورزشی دارای معلولیت در سیاستگذاری و مدیریت ورزش قهرمانی آنها، تشکیل شورای عالی ورزش معلولین در جهت تحقق سیاستگذاری‌های نظارتی، هدایتی و حمایتی و به منظور نظارت بر اجرای قوانین حمایتی که ادغام اجتماعی اشخاص دارای معلولیت را در ورزش و به تبع در جامعه فراهم می‌کند، ضروری به نظر می‌رسد، چرا که تداوم این نوع اقدامات و سیاستگذاری‌های مبتنی بر تبعیض بین قهرمانان دارای معلولیت با سایر قهرمانان، در دراز مدت باعث افزایش گرایش قهرمانان دارای معلولیت به مهاجرت و یا ترک ورزش قهرمانی خواهد شد که این امر افت عملکرد ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت و سقوط در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی و جهانی را در پی خواهد داشت. بنابراین ضروری است که سیاستگذاران، نقاط ضعف جوانب مختلف سیاستگذاری‌های حقوقی شناسایی شده در این پژوهش را مورد توجه قرار دهند و قوانین و مقررات مرتبط با قهرمانان ورزشی را متناسب با شرایط و نیازهای ورزشکاران دارای معلولیت اصلاح و زمینه را برای اشتغال ورزشکاران فراهم سازند و نهادهای نظارتی بر اجرای سیاست‌های تعیین شده در ابعاد مختلف نظارت دقیقی داشته و از طریق افزایش تعامل بین سازمان‌ها و نهادهای متولی ورزش معلولین با رسانه‌ها به ویژه رسانه‌ی ملی فرهنگ‌سازی‌های لازم در جهت توجه برابر به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت و همچنین حقوق و نیازهای قهرمانان ورزشی معلول انجام داده و اینگونه در جهت بهبود وضعیت موجود سیاستگذاری برای رسیدن به وضعیت مطلوب گام بردارند. این پژوهش نیز همانند سایر پژوهش‌های علمی با محدودیت‌هایی همراه بود که از مهمترین محدودیت‌ها می‌توان به سختی ایجاد اعتماد برای انجام مصاحبه، عدم دسترسی به آمار دقیق افراد دارای معلولیت و همچنین بعد مسافت و مشکلات مربوط به هماهنگی با قهرمانان ورزشی دارای معلولیت برای انجام مصاحبه در استان‌های مختلف، اردوی تیم ملی و یا مسابقات اشاره نمود.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله نویسندگان مقاله‌ی حاضر مراتب قدردانی و قدرشناسی خود را از پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی به عنوان حامی مالی پژوهش، روابط عمومی کمیته ملی پارالمپیک، روابط عمومی فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین و یکایک صاحب‌نظرانی که با بذل عنایت خویش امکان به انجام رسیدن این پژوهش را فراهم نمودند، ابراز می‌نمایند.

References

- Armandnia, M., Akbari Yazdi, H., Elahi, A. (2017). Strategic Planning for Iranian Veterans and Disabled Championship Sports Using Combined SWOT and AHP Analysis, *World Journal of Environmental Biosciences*, 6, 56-77.
- Asgharian, F. & Majid Khah, Sh. (2019). Evaluating the performance of the country's championship sports for the disabled with the method of data coverage analysis, *Scientific quarterly of strategic studies of sports and youth*, 19(49), 113-128. (in Persian).
- Burillo, P., Barajas, A., Gallardo, L. & García-Tascón, M. (2011). The Influence of Economic Factors in Urban Sports Facility Planning: A Study on Spanish Regions, *European Planning Studies*, 19 (10), 1755-1773.
- Baker, C. (2015). Beyond the island story? The opening ceremony of the London 2012 Olympic Games as public history, *The Journal of Theory and Practice*, 19(3), 409-228.
- Carter, N., Felton, N. & Schwertman, N. (2014). A Classroom Investigation of the Effect of Population Size and Income on Success in the London 2012 Olympics. *Journal of Statistics Education*, 22 (2), 1-20.

- Coccia, M. (2019). Theories and the Reasons for War: A Survey. *Journal of Economic and Social Thought*, 6(2), 115-124.
- Convention on the Rights of Persons with Disabilities, (2006). Approved by the United Nations.
- Erickson, M & Dewey, P. (2011). EU media policy and/as cultural policy: economic and cultural tensions in MEDIA 2007, *International Journal of Cultural Policy*, 17(5), 490-509.
- Fitria, H., Mukhtar, M., Akbar, M. (2017). The effect of organizational structure and leadership style on teacher performance in private secondary school, *International Journal of Human Capital Management*, 1(02), 101-112.
- Gheshmi Meimand, A., Pourkiani, M., Rahmati, M.M. (2019). Cultural Policy of Students' Sports in Iran, Presentation of model, *Research on Educational Sport*, 7 (17), 83-100. (in Persian).
- Giyah shenas benbazari, J. Saei, A. Ziba kalam, S. & Malek mohamadi, H. (2020). Sports policymaking in Iran with emphasis on multiple decision-making authorities, *Contemporary researches in sports management*, 9 (18), 65-76. (in Persian).
- Hayton, J.W. (2021). Facilitating Disability Sport and Physical Recreation during the Initial Months of COVID-19: Examining Organizational Innovation in Third Sector Organizations, *Leisure Sciences*, 1-23.
- Hoekstra, F. Roberts, L. Lindert, CMartin Ginis, K.A. Woude, L & McColl, M.A. (2019) National approaches to promote sports and physical activity in adults with disabilities: examples from the Netherlands and Canada, *Disability and Rehabilitation*, 41(10), 1217-1226.
- Hong, F. Xiaozheng, X. (2010). Communist China: Sport, Politics and Diplomacy, *The International Journal of the History of Sport*, 19(2), 319-342.
- jayhoun, E. Mohamadi, N. Dousti, M. & Amirnejad, S. (2021). Identifying effective factors in the success of Iranian basketball with a data approach Foundation, *Scientific quarterly of strategic studies of sports and youth*, 21(58), 109-128.(in Persian).
- Kasashi, k. Sato, A. Stuart, M. Thomas, T. Hwa Kim, S. Mi Jang, D. File, H. Suzuki, S. & Jeong Rhie, S. (2023). Pharmacy services at the Tokyo 2020 Olympic and Paralympic Games: perspectives of the pharmacy workforce, *British Journal of Sports Medicine*, 57 (1) 40-45.
- Khodadad kasha, F. & Karimnia, M. (2016). Investigating the impact of economic and social factors on the sports success of countries in the Olympic Games (1996-2012), *Economic modeling research*, 25, 43-67.(in Persian).
- Kramareva, N. & Grix, J. (2018). War and Peace' at the 1980 Moscow and 2014 Sochi Olympics: The Role of Hard and Soft Power in Russian Identity, *The International Journal of the History of Sport*, 35(14), 1407-1427.
- Law on Protection of the Rights of Persons with Disabilities. (2018). Approved by the Islamic Consultative Assembly, (in Persian).
- Legg, D. & Steadward, R. (2011). The Paralympic Games and 60 years of change (1948–2008): unification and restructuring from a disability and medical model to sport-based competition, *Sport in Society*, 14(9), 1099-1115.
- Li, F., Lipinska, W., Lipinska, P. (2021). Population, economic and geographic predictors of nations' medal tallies at the Pyeongchang and Tokyo Olympics and Paralympics, *Frontiers in Sports and Active Living*, 1-14.
- Limochi, S. Moshref Javadi, B. Safania, B. & Mohamadi, F. (2020). Identifying factors affecting the participation of disabled persons in sports activities, *Contemporary researches in sports management*, 9(18), 77-90. (in Persian).
- Luiz, M.J & Fadal, R. (2011), "An economic analysis of sports performance in Africa", *International Journal of Social Economics*, 38(10), 869-883.

- Mahmodi, S. & Badami, R. (2023). Presenting Paradigmatic Model of the Characteristics of the Paralympic Athlete's Aptitude Development Environment, *Journal of Strategic Sociological Studies in Sport*, 2(4),401-415. (in Persian).
- Mikkonen, M. Korsberga, M. Lehtonen, K. & Stenvalla, J (2020). Sport policy in Finland. *International Journal of sport policy and politics*, 14(4), 715–728.
- Mezzadri, F. M. Silva, M.M. Figuéroa, K.F. & Starepravo, F. A. (2015). Sport Policies in Brazil, *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(4), 655-666.
- Mokhtari Hemami, A. Meshkati, Z. Badami, R. (2020). The Role of Cultural Intelligence and Conflict Resolution in Predicting Sports Success of Iranian Paralympic Athletes: Presenting a Structural Equation Model, *Journal of Military Medicine*, 22(10), 1001-1012. (in Persian).
- Rewilak, j. (2021). The (non) determinants of Olympic success, *Journal of Sports Economics*, 22(5), 546-570.
- Ramon, X., Rojas-Torrijos, J. (2023). European Public Service Media, Disability Sports and Cultural Citizenship in the Digital Age: An Analysis of Agenda Diversity in the Tokyo 2020 Paralympic Games, *Journalism and Media*, 4, 289- 303.
- Roshandel Arbatani, T. (2015). A fundamental research in the field of theoretical concepts of media policy making, *Public Administration Journal of Tehran University*, 7(3), 481-504. (in Persian).
- Saeedi, F. (2018). Establishing Supportive Laws for People with Disabilities in the Light of the Adoption of Guidance, Monitoring, and Supportive Methods and International Documents, 8 (116), 1-9. (in Persian).
- Teixeira, M., Ribeiro, T. & Correia, A. (2014). Demographic and Economic Factors Study in the Regional Sports Development, *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(4), 77-82.
- The law on objectives, duties and powers of the Ministry of Sports and Youth. (2020). Approved by the Islamic Consultative Assembly, (in Persian).
- The executive regulations for the recruitment of heroes included in the Hero Soldier Law. (2016). Approved by the Board of Ministers, (in Persian).
- Sajadi, S.A. Razavi, M.H. & Dousti, M. (2018). Presenting a pathological model of sport structure in iran, *Sport management studies*, 10(47), 85-108. (in Persian).
- Salvante, M. (2020). Introduction: Gender and Disability in the Two World Wars, *Journal of Social History*, 53(3), 595–603.
- Shahbazipour, M.M. & Behzad Nasab, M. (2018). Study of Media Policy Status in the Islamic Republic of Iran; Case Study of Women's Sport, *Bi-quarterly Journal Letter of Culture*, 2(2), 45-64. (in Persian).
- Sharbat zadeh, R. Naderi nasab, M. & Alidoust, E. (2022). Designing the strategic plan of the championship sports of the Islamic Republic of Iran for the 2024 Olympics, *Scientific quarterly of strategic studies of sports and youth*, 21(57), 123-148 (in Persian).
- Tangestani, M. (2020). A reflection on the legal and political dimensions of judicial bills, *Legal Journal of Justice*, 84 (109), 1-21. (in Persian).
- Vakili Tanha, M. Ahmadi, S. & Soleymani, M. (2019) Identify and Formulate a Model of Motivations for Sports Participation of Veterans and Disabled. *Sports psychology studies*, 8(30), 143-160. (in Persian).
- Zarifi, F. Ashraf khazaie, A. Yousefi, B. & Hasani, Z. (2021). Sports policy in the legislative system of the islamic republic of iran (1359-1380), *Political science research paper*,2 (62),139-173. (in Persian).

LB Press